

CONCEPTUL DE AGRICULTURĂ ECOLOGICĂ – BAZĂ IMPORTANTĂ PENTRU DEZVOLTAREA AGRICULTURII DURABILE ÎN ROMÂNIA

Carmen CODREANU

Facultatea de Economie, Univ. "Petre Andrei", Iași

e-mail: codrcarmen@yahoo.com

Within the orientation of the community agricultural policy towards a natural, ecological agriculture, where the concept of ecological agriculture has a well defined place, the intensification of the efforts related to the promotion of the ecological agriculture praxis and the information process regarding the role of the ecological technologies is necessary. New agricultural technologies developed and extended over the past three decades have contributed to unprecedented growth in world food production. The sustainable agriculture requires continuing adaptation and change in practices and strategies.

If in 2003, 90% of the Romanian ecological production was meant to be exported, a better capitalization on the domestic market (60%) compared to the export (40%) is foreseen for the year 2007.

The quantitative objective is to expand the cultivated area to 150,000 hectares in 2007 by means of environmentally friendly methods and the development of a domestic market with ecological products. Due to its 14.8 m hectares and of its unspoiled soils, Romania can promote and develop the ecological agriculture to a great extent.

All ecological products present a great importance, because the number of local firms productive of such products is small. So, over the 95% of ecological vegetables and grains from Romania are exported, principally in Germany, Switzerland, Netherlands and Italy. The annual sales on export are by 10-15 millions euro.

The development of more appropriate and productive agriculture under diverse and changing circumstances will be more successful to the extent that rural people are actively involved in structuring and managing the process.

Keywords: *agricultural policy, ecological agriculture, sustainable agriculture, domestic market.*

În contextul orientării politicii agricole comunitare spre o agricultură naturală, în care conceptul de **agricultură ecologică** are un loc bine definit, este necesară intensificarea eforturilor de promovare a practicilor agriculturii ecologice și de informare largă a agricultorilor, privind importanța și rolul pe care le au tehnologiile ecologice și, nu în ultimul rând, de avantajele economice, precum și cele de ameliorare a mediului în care trăim.

Agricultura ecologică este un sistem de management al producției agricole care favorizează resursele reînnoibile și reciclarea și nu dăunează mediului înconjurător. Agricultura ecologică (organică, biologică) evită folosirea pesticidelor, ierbicidelor, fertilizatorilor sintetici și a practicilor de manipulare genetică. În ceea ce privește creșterea animalelor, se evită folosirea profilactică a antibioticelor și a hormonilor de creștere și se pune accentul pe bunăstarea animalelor și pe asigurarea unei hrane cu produse naturale.

Agricultura ecologică poate fi definită ca "o abordare holistă a sistemului de management al producției, care promovează și întreține dezvoltarea sănătoasă a agro-ecosistemelor, incluzând biodiversitatea, ciclurile biologice și activitatea biologică a solului. Accentul este orientat către utilizarea practicilor manageriale în acord cu utilizarea input-urilor exterioare fermei, luând în considerare condițiile regionale la care sistemele trebuie să se adapteze. Aceasta se realizează prin utilizarea, acolo unde condițiile permit, de metode agricole, biologice și mecanice, în opoziție cu utilizarea substanțelor de sinteză, pentru a realiza orice funcție specifică în sistem cu utilizarea." [Codex Alimentarius Commission - Guidelines for the production, processing, labeling and marketing of organically produced foods, CAC/GL 32-1999].

În diferite țări se utilizează termenii ecologic, biologic sau organic, care sunt sinonimi.

MATERIAL ȘI METODĂ

În lucrare s-a utilizat material din baza de date pusă la dispoziție de Camera de Comerț și Industrie București și date preluate de la firma „S.C. Seromgal S.A” Galați. Principala activitate a societății este cultura vegetală și producția de legume și fructe conservate. De la începutul activității sale (1977), această societate a obținut producție agricolă bazându-se pe agricultura convențională. Începând cu anul 2005, „S.C. Seromgal S.A” Galați a început să cultive și produse agricole bazate pe agricultura ecologică.

Pentru a realiza comparații între rezultatele aplicării agriculturii convenționale și cele ale agriculturii ecologice, am utilizat metodele statistice „Analiza componentelor principale” și „Metoda de regresie și corelație”.

Agricultura ecologică a cunoscut o expansiune rapidă în UE în ultimul deceniu. Suprafața destinată agriculturii ecologice în UE-15 (certificată și în conversie) a crescut de la 0,7 milioane de hectare în 1993 la 3,3 milioane de hectare în 1999 (aproximativ 2,6% din suprafața totală cultivată), pentru a ajunge la 5,1 milioane de hectare în 2003 și respectiv 5,7 milioane de hectare în UE-25 (3,6% din totalul suprafețelor agricole cultivate, conform datelor publicate de Comisia Europeană în noiembrie 2005).

În perioada 1999-2003, suprafețele cultivate ecologic au crescut considerabil, în special în statele în care agricultura ecologică reprezenta un procent relativ mic în 1999: Grecia și-a triplat suprafețele cultivate ecologic, Portugalia a înregistrat o creștere de 50%, Austria de 10%, iar Cehia de 15%, în timp ce statele care dețineau deja ponderi mai mari decât media UE-25 au înregistrat creșteri relativ mici.

Prețurile la consumator variază destul de mult în Uniunea Europeană, în funcție de țara și de tipul de produs, rămânând însă cu 20-70% mai mari decât prețul produselor convenționale. Astfel, prețul făinii de grâu a variat în 2003 de la 0,45 euro/kg în Suedia la 0,97 euro/kg în Franța, în timp ce merele produse ecologic au avut prețuri

cuprinse între 2,41 euro/kg în Italia la 3,65% euro/kg în Marea Britanie. Pentru laptele ecologic, consumatorii austrieci au plătit 0,94 euro/l, iar grecii 2,20 euro/l.

În 2004, piața UE-25 pentru produse agroalimentare ecologice a atins o valoare estimată de 11 miliarde de euro. Germania s-a plasat pe primul loc, cu 30% din volumul total al pieței UE, urmată de Marea Britanie, Italia și Franța.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Agricultura ecologică este una din metodele de abordare a problemei agriculturii durabile și multe din tehnicile utilizate în cadrul ei (strângerea internă a recoltei, rotația culturilor, dubla săpare, integrarea culturilor cerealiere cu cele animaliere) sunt practicate în diferite sisteme de agricultură. Specificul ce face ca agricultura ecologică să fie unică constă în:

- aproape toate investițiile sintetice sunt interzise;
- rotația culturilor ce “îmbogățește solul” este mandată.

Agricultura ecologică se bazează pe minimalizarea folosirii de materiale externe, pe interzicerea utilizării substanțelor chimice de sinteză ca fertilizanți și amelioratori ai solului, pesticide, ingrediente pentru prepararea furajelor, ingrediente și auxiliari pentru prepararea alimentelor. Organismele modificate genetic și derivatele acestora sunt interzise în agricultura ecologică.

În România, producția ecologică se definește prin obținerea de produse agroalimentare fără utilizarea produselor chimice de sinteză, în conformitate cu regulile de producție ecologică, care respectă standardele, ghidurile și caietele de sarcini naționale și sunt atestate de un organism de inspecție și certificare. Cererea de produse agricole ecologice fiind în creștere, se poate considera o nouă oportunitate pentru exportul agriculturii românești.

Strategia și politicile agricole din domeniul agriculturii ecologice, precum și implementarea acestora vor duce la creșterea contribuției agriculturii ecologice, la dezvoltarea unei agriculturii durabile și, ținând cont de tradițiile și de condițiile naturale de care dispunem, România poate deveni un lider al acestui tip de agricultură.

Agricultura organică poate contribui la scopul final al durabilității. În primul rând, fermierii produselor ecologic pure pot descoperi și implementa noi tehnologii de producere, care pot fi utilizate și în alte sisteme de agricultură. În al doilea rând, agricultura organică poate asigura noi oportunități de desfășurare pentru producătorii care doresc să-și modifice practicile sale pentru satisfacerea anumitor cerințe ale consumatorilor. În final, agricultura organică evidențiază pe plan internațional problemele păstrării mediului înconjurător.

România dispune de condiții naturale și resurse favorabile practicării agriculturii ecologice.

Potențialul productiv în sistemul ecologic de agricultură al țării noastre poate să ajungă până la 15-20% din suprafața totală agricolă, suprafețele cele mai mari fiind concentrate în zona de deal – munte, unde tehnologiile de întreținere și exploatare a pășunilor s-au bazat pe metode tradiționale - ecologice (aplicarea gunoierului de grajd, exploatare prin pășunat și/sau cosit, folosirea trifoiului ca plantă

furajeră și amelioratoare a fertilității solului, utilizarea sistemului mixt vegetal-zootehnic).

În vederea dezvoltării sectorului agro-ecologic și pentru îmbunătățirea competitivității produselor ecologice pe piețele de export trebuie identificate și implementate următoarele elemente:

- captarea și reținerea de mai multă valoare pe componenta națională a lanțului valoric, prin orientarea producției și a vânzărilor către produse primare și produse de procesare;

- promovarea produselor ecologice de export românești și acoperirea nișei de piață existentă prin identificarea de noi piețe de export și consolidarea piețelor existente;

- implementarea legislației elaborate pentru acest sector pentru a consolida sistemul de control, prin măsuri suplimentare menite să supravegheze organismele de inspecție și certificare, pentru a crește calitatea produselor exportate;

- crearea unui sistem corespunzător de producție, procesare și marketing pentru produse ecologice, menit să satisfacă nevoile piețelor interne și externe,

- promovarea exporturilor produselor ecologice românești prin dezvoltarea activității de cercetare;

- îmbunătățirea formării profesionale a tuturor actorilor implicați în sectorul ecologic: crescători, procesatori, inspectori, experți de la minister, exportatori și importatori;

- crearea de grupuri organizate de producători pentru extinderea producției și a piețelor.

Prin aplicarea metodelor statistice „Analiza componentelor principale” și „Metoda de regresie și corelație” am constatat că agricultura ecologică este mult mai costisitoare, dar și produsele obținute sunt vândute pe piața internă și, în special, pe cea externă la prețuri mult mai mari față de cele obținute prin agricultura convențională. În ultimii ani, în România s-a detașat un important segment de piață interesat de produse agricole ecologice, în ciuda prețurilor ridicate ale acestora.

Aceleași rezultate pozitive s-au obținut și în ceea ce privește conservele de fructe și legume ecologice. Deși au fost vândute pe piață la prețuri de două ori mai mari decât cele obținute prin metodele convenționale, totuși conservele ecologice au fost foarte căutate pe piața românească.

Tot prin utilizarea aceluiași metode statistice am realizat comparații între produsele dintre diferitele țări ale UE.

Astfel, Italia rămâne țara europeană cu cele mai extinse suprafețe cultivate ecologic: peste 1 milion de hectare (din care două regiuni, Sicilia și Sardinia, reprezintă aproape jumătate), adică 1/5 din total UE-25, urmată de Germania, Spania, Marea Britanie și Franța, Austria etc. Tot Italia are și cel mai mare număr de ferme ecologice (31% din total UE-25), urmată de Austria, Spania și Germania.

Prin comparație, în România, la nivelul anului 2002, doar 0,2% din suprafețele agricole erau cultivate prin metode ale agriculturii organice (din 43.000 ha cultivate prin agricultură organică, 20.000 ha erau pășuni, 12.000 ha erau culturi de grâu, 10.000 ha culturi de oleaginoase, 800 ha legume, 200 ha fructe, și 500 ha alte culturi).

Agricultura ecologică înseamnă o reîntoarcere la valorile agriculturii tradiționale, dar nu și la metodele acesteia. UE a stabilit standarde de producție pentru agricultura ecologică; țările care nu au inclus în legislația lor astfel de standarde compatibile cu cele din UE, nu pot exporta în UE produse ale agriculturii organice decât pe baza unor autorizații de import, care se acordă pe baza unei analize caz cu caz.

CONCLUZII

Având în vedere cei 4 factori de succes care au contribuit la dezvoltarea pieței produselor ecologice în țările din U.E (influența puternică a consumatorilor, adaosuri de preț pentru consumatori mai mici de 50%, o etichetare uniformă și o promovare activă făcută de comercianții mari), pentru dezvoltarea pieței produselor ecologice în România sunt necesare următoarele acțiuni:

- crearea unei sigle specifice produselor ecologice, în vederea identificării rapide a acestora de către consumatori;
- crearea unui site unde să se întâlnească cererea cu oferta, prin accesare direct mailing;
- o informare constantă a consumatorilor privind avantajele consumului de produse ecologice, prin transmiterea de noutăți din 2 în 2 săptămâni;
- o linie telefonică on-line unde cei interesați să poată primi informații imediate;
- acțiuni de promovare a agriculturii ecologice și de sensibilizare a consumatorilor prin radio și TV.

În mod strategic, obiectivul calitativ al sectorului agriculturii ecologice este poziționarea acesteia în centrul agriculturii naționale, ca un pivot pentru dezvoltarea de durată în mediul rural.

Agricultura ecologică are o mare contribuție la o dezvoltare economică de durată și joacă un rol important în îmbunătățirea condiției mediului, preservarea solului, îmbunătățirea calității apelor, biodiversificarea și protejarea naturii.

Agricultura ecologică poate fi implementată și în economia rurală, pe care să o facă viabilă prin extinderea activităților economice cu valoare adăugată mare și prin generarea de locuri de muncă în zone rurale.

BIBLIOGRAFIE

1. Codreanu, C., 2007 – *Analiza statistică a variației prețurilor – pe exemplul produselor agroalimentare* – Ed. Junimea, Iași, p. 209, ISBN 978-973-37-1244-2.
2. Bold, I., Buciuman, E., Vasile, M., ș.a., - *Strategia dezvoltării agriculturii românești în perioada 1996-2000-2010*, București, 1994.
3. *** *The Agricultural Situation in the European Union – 2000 report*, CEE Reports, Brussels and Luxembourg, 2001.
4. <http://www.fao.org/farmingsystem>
5. www.bursaagricola.ro/Info-Agricultura_biologica-3-24945-1.html
6. http://www.codexalimentarius.net/web/index_en.jsp